

Høringsuttalelse

om skisse til ny studieordning

Bakgrunn og sammenfatning

Det vises til dekanatets notat knyttet til den videre prosessen for ny studieordning og e-post fra studiedekanen der det spørres om vårt syn på et nytt samlet fag for emner som i dag går inn i Jus121 NIRI og Jus135 Rettsstat og menneskerettigheter.

Vi er, under visse forutsetninger, positive til en slik fagsamling og mener dette lar seg gjennomføre på en god måte. Slik vi ser det er det klare fordeler med en slik samling, som i betydelig grad lar studentene se sammenhenger på tvers av emner. Det muliggjør også tematiske samlinger, som på en bedre måte enn i dag får frem hvordan norsk rett påvirkes av internasjonale kilder.

Emnets plassering

I skissen fra dekanatet er det nye emnet plassert på første studieår, andre semester. Det er ikke gitt noen begrunnelse for plasseringen, men vi vil anta at dekanatet her bare har videreført plasseringen i forslaget fra Studieordningskomiteen. Vi ønsker å fremheve at når en skal legge om studieordningen må det skje med en helhetlig tanke for studiet, herunder en tanke om hvilke emner som bør komme i hvilken rekkefølge, og hvorfor de ulike emner bør plasseres slik i studiet. Vi har meget vanskelig for å forstå begrunnelsen for emnets plassering.

Emnet vil være metodisk utfordrende for studentene fordi de vil presenteres for en rekke ulike rettsordninger med ulike metodiske tilnærminger som i noen grad kan avvike fra tilnærmingen i mer utpreget nasjonalrettslige emner. Disse metodiske forskjellene er det også sentralt at studentene utsettes for, det er gjennom forståelse for – og så langt mulig – mestring av disse at studentene etter fullendt kurs vil være i stand til å identifisere og løse rettsspørsmål innenfor de respektive fagområdene, samt anvende disse i en norsk kontekst.

For å kunne gi studentene en innføring i de ulike metodetilnærmingene er det nødvendig at studentene har en viss metodisk ballast og et visst metodisk grep. Alternativt må kurset drives på et så grunnleggende metodisk nivå at utbytte av kurset blir meget lavt. Kurset må da isteden fokusere på å gi studentene innføring i visse materielle spørsmål, uten at de fleste kandidater vil være i særlig stand til å gjøre selvstendig arbeid. En for tidlig plassering der studentene har for svak ballast i norsk juridisk metode gjør også at en mister det metodiske perspektiv på det norske som i dag kan gi studentene i både NIRI og i Rettsstat og menneskerettigheter.

Erfaringen fra NIRI er også at studentene finner nivåene mellom norsk rett og de rettsystemer som virker inn på norsk rett meget utfordrende. Å holde fra hverandre og se sammenhenger her er sentralt, men også vanskelig. Lettere blir dette ikke når de i tillegg til den samling emner som i dag finnes innen NIRI bygges ut med Rettsstat og menneskerettigheter, som har sitt eget samvirke. Uten en mer solid bakgrunn i norsk rett enn det dekanatet legger opp til kan vi ikke se at disse utfordringene på noen måte avhjelpest. Vi vil også påpeke at man ikke skal undervurdere de mer praktiske utfordringene for studenter helt i begynnelsen av studiet i å tilegne seg ikke spesielt tilgjengelig engelskspråklig rettsstoff, som er sentralt både i NIRI og i Rettsstat og menneskerettigheter.

Vi mener derfor kurset ikke bør plasseres tidligere enn andre studieår. Her vil vi fremheve viktigheten av å plassere kurset sammen med forvaltningsrett. Særlig statsretten og forvaltningsretten har

mange forbindelseslinjer, men også eøs-retten og menneskerettighetene spiller en sentral rolle i det offentligrettslige styringssystemet. Vi ser derfor for oss at man kan i noen tilfeller kan gå bort fra tradisjonell stokking av rekkefølge på kurs. For eksempel kan deler av vår undervisning i statsrett eller folkerett skje før forvaltningsrett, og deler etter at studentene er ferdig med undervisningen i forvaltningsrett. Det styrende for plasseringen av undervisningen må være emnene studentene skal arbeide med, ikke tradisjonelle faglige kategorier. (Ut fra denne tankegangen er vi enige med dekanatet i at for eksempel de mer straffeprosessuelle temaene i dagens Rettsstat og menneskerettigheter blir lagt til emnet i straffeprosess.) Med andre ord ser vi for oss at andre studieår blir et offentligrettslig år der stikkordene er de nasjonale og internasjonale institusjonelle rammene for det norske rettssystemet og det offentligrettslige styringssystemet. Dette synes vi er en strålende idé.

Emnets innhold

Alle rettsområdene som det er naturlig at faller innenfor et slikt nytt fag har gjennom årene vokst betraktelig. Vi ser derfor for oss at en i tiltagende grad går bort fra en tilnærming om å forsøke å lære studentene emne «fra vegg til vegg». Heller må poenget være å forsøke å gi studentene en innføring i materielle emner, med fokus på metode, slik at studentene settes i stand til selv å identifisere problemstillinger og søke løsninger på disse. Samtidig må et gjennomgående perspektiv være metodiske forskjeller, hvordan de ulike emnene griper inn i hverandre og hvordan de griper inn i rettsstillingen i Norge. Hvilke konkrete rettslige emner en velger å fokusere på da har mindre betydning, det viktige er hvordan de klarlegger metodiske forhold innen det enkelte fag.

Undervisningsressurser

Emnet vil bli vidtrekkende og det er svært mange ulike rettsområder, med til dels begrenset med fellesnevner som en ønsker å ta studentene inn i. Dette må også få betydning for undervisningen i emnet. Fagansvar ser vi derfor for oss at må deles på flere. Dette bør for øvrig være det alminnelige utgangspunktet i alle fag.

Rekkevidden av emnet gjør også at studentene vil måtte få en grunnleggende innføring i en rekke forskjellige rettslige systemer. Samtidig er det viktig at de også må tas ned i dybden av en del rettslige problemstillinger innen hvert emne. Vi ser for oss at dette kan utløse behov for noen undervisningsressurser utover det som er standard per studiepoeng. Noen synergier finnes likevel også i dette, og noe kan trolig løses gjennom digitaliserte løsninger. Fordeling av undervisningsressurser og hva hvilken type undervisning som trengs er det likevel vanskelig å vite noe mer om før en går nærmere inn i utforming av læringsmål. Det kan igjen ikke skje før en har bestemt hvor på studiet faget skal ligge.

Overordnet om studiet

Fra skissen over ulike løsninger på ny studieordning ønsker vi å fremme vår tilslutning til den tredje modellen. Denne forsøker ikke å flikke på dagens modell basert på et nær perfekt tilfeldighetsprinsipp, men åpner for å tenke nyere og helhetlig om hvilke fag som bør plasseres inn på studiet og når. Ved å åpne for begrenset valg på tredje studieår kan en dessuten lage sammenheng mellom valgemner på siste del av studiet og enten obligatoriske emner eller valgemner tidligere på studiet. Også utreise kan på denne måte bli mer meningsfylt for våre studenter.

Ærbødigst

Skodvin
Holmøyvik